

Brugsforeningsbevægelsen på Bornholm

Forfatter: Karl Nielsen

Bornholms Historiske Samfund. IV. Række. 10. bind.

336 sider. Illustreret med sort/hvide- og farvefotografier m.m.

Pris 250,00 kr. (Gratis årbog for medlemmer af Bornholms Historiske Samfund)

Udkommet 2016. Størrelse ca. 24 x 24 cm. Paperback

Bogen indeholder en generel beskrivelse af Brugsforeningsbevægelsen, en gennemgang af samtlige brugsforeninger på Bornholm opdelt på tre, tidsmæssigt afgrænsede perioder, en gennemgang af historien om FDB i Rønne, BF-magasinet m.m., og endelig erindringer af forfatteren og tre andre personer med tilknytning til Brugsforeningsbevægelsen på Bornholm.

Bogens forfatter, Karl Nielsen, var ansat ved FDB's afdeling i Rønne i mere end 45 år, og det meste af tiden indsamlede han materiale om brugernes historie. Da han gik på pension i 1991 havde han en ide om at skrive historien om Brugsforeningsbevægelsen på Bornholm, men andre ting kom i vejen. Først da redaktøren af Bornholmske Samlinger, Ann Vibeke Knudsen, for et par år siden foreslog Historisk Samfunds bestyrelsens at udgive historien om Den bornholmske Brugsforeningsbevægelse med Karl Nielsen som eneforfatter, kom der realiteter bag projektet, da bestyrelsen bakkede enstemmigt op om forslaget.

Efter en generel indledning om Brugsforeningsbevægelsens spæde start og om den bornholmske del af bevægelsen, er der et afsnit om næringslovens af 1857 og dens betydning for etablering af brugsforeninger på øen.

Det første afsnit omhandler tiden indtil 1890, hvor der blev oprettet i alt fire foreninger i Nexø, Aarsdale, Bodilsker og Snogebæk.

Det følgende afsnit handler om tiden indtil århundredeskiftet, og her blev der oprettet syv brugsforeninger i Østermarie, Rønne, Aarsballe, Tejn, Allinge/Sandvig, Vang og Nyker.

Sidste afsnit vedrører tiden efter 1900 hvor der blev oprettet brugsforeninger i Pedersker, Rø, Aaker og Aakirkeby, Klemensker, Listed, Lobbæk, Nylars, Vestermarie, Svaneke, Rønne (genstiftet), Arnager, Rutsker, Poulsker, Gudhjem, Østerlars, Olsker, Hasle, Allinge, Stenseby, Østermarie (genstiftet) og Nylars-Lobbæk.

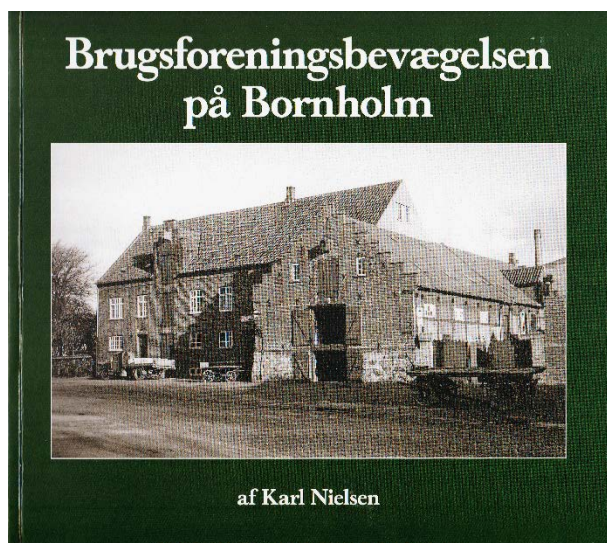
Hver enkelt brugsforenings historie bliver omhyggeligt gennemgået, og navnene på foreningens stiftere og den første bestyrelse er anført. Det samme gælder foreningens formænd og uddelere gennem tiderne.

Derefter følger et afsnit om Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, Rønne Afdeling og om baggrunden for, at denne afdelingen blev oprettet på Bornholm.

Historien om Bornholms første varehus, BF-magasinet i Rønne, der blev stiftet i 1953 og lukket igen i 1967, fortælles med mange detaljer.

Bogen slutter med forfatterens erindringer om et langt arbejdsliv på FDB's afdeling i Rønne, ligesom der er erindringer fra Henning Holck Nielsen, der var driftskonsulent på Bornholm fra 1966 til 1973. Endvidere fortæller forretningsfører Tage Jensen om sine år i Rønneafdelingen, og Flemming Kofoed slutter med erindringer om, hvordan det var at være folkevalgt i Brugsforeningsbevægelsen.

Er man interesseret i billeder og yderligere omtale, kan man hente hjælp på nettet, f.eks. på www.bornholmerneshistorie.dk/brugsforeninger.html.

Mogens Lau